

به نام خدا

سرفصل‌ها و محتوای
آموزشی
دوره پزشک‌یار عملیاتی

سرفصل‌های آموزشی دوره پزشکیار عملیاتی

ردیف	نام درس	واحد	تئوری	عملی	کارآموزی	جمع ساعت
۱	آناتومی و فیزیولوژی عمومی	۱	۱	-----	-----	۱۷
۲	کمک‌های اولیه در حوادث نظامی و بلایا	۳	۲/۵	۰/۵	-----	۵۹
۳	میکروپزشناسی	۰/۵	۰/۵	-----	-----	۸
۴	مدیریت مصدومین جنگ نوین (CBRNE)	۱/۵	۱/۵	-----	-----	۲۶
۵	بیماری‌های شایع داخلی/جراحی	۱/۵	۱/۵	-----	-----	۲۶
۶	اصول پیشگیری، بهداشت جسمی و تغذیه در صحنه رزم	۱/۵	۱/۵	-----	-----	۲۶
۷	سلامت معنوی و بهداشت روانی در نظامیان	۰/۵	۰/۵	-----	-----	۸
۸	مدیریت بهداری در رزم، اصول و فنون پزشکیاری	۲	۲	-----	-----	۳۲
۹	داروشناسی عمومی	۰/۵	۰/۵	-----	-----	۸
۱۰	تزریقات و رگ‌گیری	۰/۵	-----	۰/۵	-----	۱۷
۱۱	اصول بهداشت محیط در صحنه رزم	۰/۵	۰/۵	-----	-----	۸
۱۲	کارآموزی در بیمارستان	۱/۵	-----	-----	۱/۵	۷۶
	جمع کل	۱۴/۵	۱۲	۱	۱/۵	۳۱۱

توانایی‌های مورد انتظار از آموزش‌دیدگان:

- ✓ آشنایی با کلیات دستگاه‌های بدن
- ✓ آشنایی با علایم حیاتی
- ✓ آشنایی با احیای قلبی و ریوی پایه (CPR)
- ✓ آشنایی با زخم‌ها و خونریزی، پانسمان، کنترل و بندآوردن خونریزی
- ✓ آشنایی با شوک، غش و کاهش فشارخون
- ✓ آشنایی با شکستگی‌ها و آتل‌بندی
- ✓ آشنایی با حوادث و بلایای طبیعی و غیرطبیعی
- ✓ آشنایی با سوختگی و مسمومیت
- ✓ آشنایی با حمل مصدوم
- ✓ آشنایی با زنجیره امداد و انتقال به‌منظور انتخاب محل ارجاع
- ✓ آشنایی با جنگ نوین (تشخیص عوامل، حفاظت فردی و امدادرسانی به خود و در حد امکان به اعضای تیم)
- ✓ مهارت کافی در کمک به مصدومین، مجروحین و بیماران
- ✓ توجه ویژه به سه رکن کمک‌های اولیه سرعت، دقت و آرامش در برخورد با مصدومین و مجروحین و بیماران
- ✓ داشتن روحیه قوی در برخورد با مصدومین و مجروحین و بیماران در عملیات‌های مختلف.
- ✓ حداکثر استفاده از منابع موجود
- ✓ ابتکار عمل در صحنه حوادث، جنگ و بلایا
- ✓ توانایی تشخیص علائم حیاتی اختلال تنفسی، ایست قلبی، خونریزی، ضایعات شکمی، ضایعات اندام‌ها و
- آشنایی با اصول CPR
- ✓ توان تصمیم‌گیری در زنجیره امداد و انتقال (تریاز)
- ✓ توان باز نگه‌داشتن راه هوایی (پاک‌سازی دهان، استفاده از ایروی در صورت لزوم و...)
- ✓ توان کنترل خونریزی

✓ توان ایجاد وضعیت صحیح برای مجروحین. تثبیت شکستگی‌ها (آتل گیری با امکانات موجود و نحوه ساخت برانکارد صحرایی)

✓ شناخت کافی از زنجیره امداد و انتقال به‌منظور سطح‌بندی مصدومین و انتخاب محل ارجاع

✓ آشنایی با اصول جنگ نوین

قابلیت‌ها و مهارت‌هایی که امدادگر از آموزش کسب خواهد کرد:

✓ توانایی تشخیص اولویت مشکلات حیاتی (اختلال تنفس، ایست قلبی، خونریزی، ضایعات، ضایعات)

✓ توانایی باز نگه‌داشتن راه هوایی (پاک‌سازی دهان و...)، کنترل انواع خونریزی، مراقبت از زخم‌ها

✓ پانسمان، مراقبت از سوختگی‌ها، درمان اولیه گزیدگی‌ها

✓ آشنایی با اصول اولیه جنگ‌های نوین، حملات، هسته‌ای، میکروبی و ... نحوه پیشگیری از آنها با عوامل

علائم آلوده‌کننده محیط و حفاظت فردی

✓ توانایی در امدادسانی مصدومین جنگ نوین

✓ انجام اقدامات اولیه امدادی برای خود و مجروح، مصدوم و بیمار

✓ تاحد امکان انجام عملیات امدادی و اولویت‌بندی مصدومین و مجروحین از نظر امدادسانی (ترباژ و ارجاع)

✓ ارزیابی وضعیت علایم حیاتی خود و مصدوم

✓ برقراری نظم و اعمال مدیریت مؤثر در ایجاد محیطی آرام برای خود و مصدوم

✓ هدایت و انتقال مجروحین، مصدومین و بیماران به امدادگر یا نزدیک‌ترین مراکز درمانی

✓ نظارت بر حفظ بهداشت خود و تا حد امکان بهداشت تیم

✓ کمک به ارتقاء توانایی‌های خود امدادی و دگر امدادی و بهداشتی

✓ حفاظت از سلامت خود و تاحد امکان کمک به سلامت افراد

✓ حفاظت امنیت در صحنه آسیب

✓ توانایی انجام مراحل CAB در احیای قلبی و ریوی CPR

✓ توانایی پانسمان و کنترل و بندآوردن خونریزی

✓ ایجاد توانایی در امدادسانی با موقعیت شوک، غش

توصیف دروس

عنوان درس: آناتومی و فیزیولوژی عمومی

هدف کلی:

کسب دانش و نگرش در باره عملکرد دستگاه‌های مختلف بدن انسان

مدت زمان ارائه: ۱۷ ساعت

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم مغز را شناسایی و عملکرد آن را توضیح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم عضلانی - اسکلتی را نام ببرد و عملکرد آن را شرح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم قلبی - عروقی را شناسایی و عملکرد آن‌ها را توضیح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم تنفسی را شناسایی و عملکرد آن‌ها را توضیح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم گوارش را بیان و عملکرد آن نام ببرد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم کلیه و مجاری ادراری را نام‌برده و عملکرد آن را توضیح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم غدد درون‌ریز و عملکرد آن را توضیح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم گوش - حلق و بینی را شناسایی و عملکرد آن‌ها را توضیح دهد.
- ✓ قسمت‌های مختلف سیستم پوست را شناسایی و عملکرد آن‌ها را توضیح دهد.

رئوس مطالب:

- ✓ آشنایی با عملکرد سیستم مغز و اعصاب
- ✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم عضلانی - اسکلتی
- ✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم قلب و عروق
- ✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم تنفس

✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم گوارش

✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم کلیه و مجاری ادراری

✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم غدد درون ریز

✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم گوش - حلق و بینی

✓ آشنایی با عملکرد و تشریح سیستم پوست و مو

عنوان درس: کمک‌های اولیه در حوادث نظامی و بلایا

هدف کلی:

کسب دانش و نگرش در زمینه اصول کمک‌های اولیه /خود امدادی و دگر امدادی

مدت زمان ارائه: ۴۲ ساعت تئوری و ۱۷ ساعت عملی

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

- ✓ کمک‌های اولیه، خود امدادی و دگر امدادی را تعریف کند.
- ✓ اهمیت کمک‌های اولیه برای نظامیان را شرح دهد.
- ✓ ویژگی‌های فرد امدادگر را توضیح دهد.
- ✓ اجزاء کیف کمک‌های اولیه را نام ببرد.
- ✓ خود امدادی و دگر امدادی در حوادث محیطی را بیان کند.
- ✓ مشکلات راه هوایی را بیان کند.
- ✓ علل انسداد راه هوایی را توضیح دهد.
- ✓ نشانه‌های انسداد راه هوایی را نام ببرد.
- ✓ تکنیک‌های باز کردن راه هوایی را بیان نماید
- ✓ با استفاده از ابزارهای لازم، باز نگه‌داشتن راه هوایی را انجام دهد.
- ✓ شیوه صحیح تنفس مصنوعی را بیان کند
- ✓ ایست قلبی_ریوی را تعریف کند.
- ✓ علائم و نشانه‌های ایست قلبی را نام ببرد.
- ✓ تفاوت مرگ بالینی و بیولوژی را شرح دهد.
- ✓ تکنیک‌های تنفس مصنوعی را توضیح دهد.
- ✓ شیوه انجام ماساژ قلبی یک یا دونفره را توضیح دهد.

- ✓ موارد استفاده از دفیبریلاتور اتوماتیک خارجی (AED) را نام ببرد.
- ✓ تفاوت بین خونریزی داخلی و خارجی را بیان نماید.
- ✓ انواع خونریزی با منشأ شریانی - وریدی را توضیح دهد.
- ✓ راههای جبران مایعات در خونریزیها را بیان نماید.
- ✓ نحوه اندازه‌گیری فشارخون را توضیح و انجام دهد.
- ✓ نحوه کنترل و شمارش نبض را انجام دهد.
- ✓ تنفس طبیعی از غیرطبیعی را تشخیص دهد.
- ✓ راههای کنترل درجه حرارت را شرح داده و آن را اندازه‌گیری نماید.
- ✓ انواع زخم و علل آن را نام ببرد.
- ✓ تفاوت بین زخم تمیز و کثیف را بیان کند.
- ✓ پانسمان و مراقبت از زخم را انجام دهد.
- ✓ سوختگی را تعریف و فرایند آسیب پوستی را شرح دهد.
- ✓ پانسمان و مراقبت از سوختگی را انجام دهد.
- ✓ علل ایجاد سرما و گرمزدگی را نام ببرد.
- ✓ چگونگی مراقبت از بیماران دچار سرما و گرمزدگی را بیان کند.
- ✓ یخزدگی را تعریف و علایم آن را توضیح دهد.
- ✓ علل برق‌گرفتگی را نام ببرد.
- ✓ کمک‌های اولیه و ضروری در بیماران دچار برق‌گرفتگی را توضیح دهد.
- ✓ تریاژ را تعریف و کاربرد آن را در صحنه بیان نماید.

رئوس مطالب:

- ✓ تعریف کمک‌های اولیه، خود امدادی، دگر امدادی
- ✓ ضرورت و اهمیت کمک‌های اولیه، خود امدادی، دگر امدادی برای نظامیان
- ✓ ویژگی‌های امدادگر
- ✓ اخلاق و مقررات حرفه‌ای در امدادگری
- ✓ کیف کمک‌های اولیه/خود امدادی و دگر امدادی
- ✓ اصول و کاربرد تریاژ در صحنه رزم
- ✓ بررسی سطح هوشیاری با استفاده از ابزار (AVPU)
- ✓ فشارخون طبیعی و غیرطبیعی و نحوه اندازه‌گیری آن
- ✓ نبض، انواع نبض و نحوه اندازه‌گیری آن
- ✓ تنفس، الگوهای تنفسی، تنفس طبیعی و غیرطبیعی و نحوه اندازه‌گیری آن
- ✓ درجه حرارت، انواع روش کنترل درجه حرارت و نحوه اندازه‌گیری آن
- ✓ انواع خونریزی با منشأ داخلی و خارجی
- ✓ انواع خونریزی شریانی، وریدی، مویرگی
- ✓ علائم و نشانه‌های خونریزی
- ✓ انواع روش‌های کنترل خونریزی
- ✓ تورنیکت، شرایط و نحوه استفاده از آن
- ✓ احیای حجم و مایعات در خونریزی‌ها
- ✓ مراقبت در انواع شوک: شوک هموراژیک و هیپوولمیک
- ✓ مراقبت در انواع شوک: شوک قلبی
- ✓ مراقبت در انواع شوک: شوک آنافیلاکسی
- ✓ مراقبت در انواع شوک: شوک عصبی
- ✓ عوامل انسداد راه هوایی، ناتوانی در اکسیژناسیون و خفگی

- ✓ علائم و نشانه‌های اختلالات انسدادی راه هوایی
- ✓ مانورهای حفظ و باز کردن راه هوایی
- ✓ ابزار و وسایل باز نگه‌داشتن راه هوایی
- ✓ اکسیژن‌تراپی، تنفس مصنوعی
- ✓ علل ایست قلبی - ریوی علائم و روش‌های شناسایی آن
- ✓ تفاوت مرگ حقیقی و مرگ بالینی
- ✓ روش‌های انجام تنفس مصنوعی (دهان‌به‌دهان و دهان به بینی)
- ✓ روش‌های انجام ماساژ قلبی، احیاء قلبی یک نفره و دو نفره
- ✓ احیای قلبی در گروه‌های خاص (اطفال و خانم‌های باردار)
- ✓ دفیبریلاتور خودکار خارجی (AED)
- ✓ تعریف زخم، فیزیوپاتولوژی زخم و انواع آن
- ✓ مراقبت از زخم حاد جنگی (زخم تمیز و زخم کثیف)
- ✓ اپیدمیولوژی سوختگی، فیزیوپاتولوژی سوختگی
- ✓ انواع سوختگی، علل و علائم آن
- ✓ درجات سوختگی و کمک‌های اولیه
- ✓ مراقبت از زخم سوختگی
- ✓ علل و علائم بالینی سرمازدگی
- ✓ کمک‌های اولیه در سرمازدگی
- ✓ گرم‌زدگی، علل علائم آن
- ✓ مراقبت و کمک‌های اولیه در گرم‌زدگی
- ✓ یخ‌زدگی، علائم یخ‌زدگی
- ✓ مراقبت و کمک‌های اولیه در یخ‌زدگی
- ✓ مراقبت و کمک‌های اولیه در برق‌گرفتگی و صاعقه زدگی

عنوان درس: میکروبی شناسی

هدف کلی:

کسب دانش و نگرش در زمینه میکروبی های بیماری زا

مدت زمان ارائه: ۸ ساعت تئوری

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

- ✓ انواع میکروبی ها را نام ببرد.
- ✓ نحوه سرایت و راه های انتقال عوامل بیماری زا را توضیح دهد.
- ✓ عوامل بیماری زا شایع در زمان بلایا را شرح دهد.
- ✓ نحوه ضد عفونی وسایل و تجهیزات آلوده را بیان کند.

رئوس مطالب:

- ✓ باکتری شناسی در رابطه با بیماری های عفونی شایع نظامیان
- ✓ ویروس شناسی در رابطه با بیماری های عفونی شایع نظامیان
- ✓ انگل شناسی در رابطه با بیماری های عفونی شایع نظامیان
- ✓ قارچ شناسی در رابطه با بیماری های عفونی شایع نظامیان

عنوان درس: مدیریت مصدومین جنگ نوین CBRNE

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش و مهارت در مدیریت مصدومان دچار حوادث شیمیایی، هسته‌ای، رادیواکتیو و انفجاری

مدت زمان ارائه: ۲۶ ساعت تئوری

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

- ✓ بیوتروریسم را تعریف و تاریخچه به کارگیری عوامل بیولوژیک را بیان کند.
- ✓ اهداف نظامی و غیرنظامی استفاده و به کارگیری عوامل بیولوژیک را نام ببرد.
- ✓ اقدامات پیشگیری از آلودگی با عوامل بیولوژیکی و مراقبت از مصدومین را شرح دهد.
- ✓ تاریخچه به کارگیری عوامل شیمیایی را بیان کند.
- ✓ اهداف نظامی و غیرنظامی استفاده و به کارگیری عوامل شیمیایی را نام ببرد.
- ✓ اقدامات پیشگیری از آلودگی با عوامل شیمیایی و مراقبت از مصدومین را شرح دهد.
- ✓ تاریخچه به کارگیری از سلاح هسته‌ای را بیان کند.
- ✓ اهداف نظامی و غیرنظامی استفاده از سلاح هسته‌ای و شیوه به کارگیری آن را نام ببرد.
- ✓ اقدامات پیشگیری از آلودگی با عوامل هسته‌ای و مواد رادیواکتیو را شرح دهد.
- ✓ اهداف نظامی و غیرنظامی استفاده از سلاح‌های انفجاری و شیوه به کارگیری آن را نام ببرد.
- ✓ اقدامات پیشگیری از آسیب سلاح‌های انفجاری را شرح دهد.

رئوس مطالب:

- ✓ تاریخچه بیوتروریسم، راه‌های انتشار و شیوع عوامل بیولوژیکی
- ✓ آشنایی با انواع عوامل بیولوژیک که به عنوان سلاح جنگی در جنگ‌های بیولوژیک کاربرد نظامی دارند.
- ✓ اقدامات پیشگیری از آلودگی‌های بیولوژیکی و مراقبت از مصدومین
- ✓ پیشگیری، تشخیص و درمان بیماری‌های شایع عفونی ناشی از جنگ‌های میکروبی
- ✓ تک‌یاخته‌های شایع در مراکز نظامی و دارای اهمیت در جنگ‌های بیولوژیکی

- ✓ عوامل شیمیایی، کاربرد و اثرات آن در انسان
- ✓ عوامل شیمیایی ضد اغتشاشات
- ✓ اقدامات پیشگیری و حفاظتی در جنگ شیمیایی
- ✓ روش‌های پیشگیری، تشخیص و درمان مصدومین شیمیایی
- ✓ مراقبت از مصدومین ناشی از عوامل شیمیایی در جنگ
- ✓ اقدامات رفع آلودگی شیمیایی
- ✓ انفجارات هسته‌ای کاربرد و عوارض حاد و مزمن آن
- ✓ مواد رادیواکتیو، کاربرد و عوارض مربوطه
- ✓ مراقبت و اقدامات فوریت پزشکی در انفجار هسته‌ای
- ✓ اثرات زیستی ناشی از پرتوگیری
- ✓ تشخیص و درمان ناشی از پرتوگیری
- ✓ روش‌های رفع آلودگی در محل حادثه
- ✓ اثرات حملات هسته‌ای بر بهداشت عمومی
- ✓ سلاح‌های انفجاری، کاربرد و اقدامات اولیه

عنوان درس: بیماری‌های شایع داخلی - جراحی

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش در زمینه بیماری‌های شایع داخلی جراحی در بین نظامیان

مدت زمان ارائه: ۲۶ ساعت تئوری

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

- ✓ چگونگی بررسی و تشخیص بیماری‌ها؛ وضعیت سلامت و بیماری، علائم و نشانه‌ها و... را بداند.
- ✓ با مکانیسم تروما، علل و علائم اختصاصی آشنا باشد.
- ✓ با فرایند ارزیابی تروما؛ تروماهای مهم سر، نخاع، قفسه سینه، شکم، اندام‌ها و ... آشنا باشد.
- ✓ با اختلالات گردش خون: هیپرتانسیون، هیپوتانسیون، ترومبوفلیت، با بیماری‌های عروق کرونری، آنژین صدری و انفارکتوس قلبی (بیماری‌های دریچه‌ای، نارسایی قلب، روماتیسم قلبی، اندوکاردیت عفونی) آشنا باشد.
- ✓ با آنمی‌ها، اختلالات انعقادی، لوسمی و ... آشنا باشد.
- ✓ با بیماری‌های بیماری ریوی: انسدادی اختلالات مزمن راه‌های ریوی هوایی فوقانی، برونشیت، آتلکتازی، پنومونی، آسم و... آشنا باشد.
- ✓ بیماری‌های سیستم عصبی: سینکوپ، حوادث عروق مغزی، تشنج و صرع را بشناسد.
- ✓ با اختلالات سیستم گوارش، آپاندیسیت، انسداد دستگاه گوارش، زخم‌های گوارشی، سرطان کولون، سرطان معده، هپاتیت، پریتونیت و... آشنا باشد.
- ✓ اختلالات غدد فوق کلیه: دیابت، پرکاری و کم‌کاری تیروئید، پرکاری بخش قشری و مرکزی را بشناسد.
- ✓ با انواع شکستگی و چگونگی مدیریت و مراقبت آنها آشنا باشد.
- ✓ اختلالات سیستم ادراری و تناسلی: گلوومرونفریت، نارسایی حاد و مزمن کلیه، بزرگی پروستات، سنگ کلیه، تروماهای سیستم ادراری و تناسلی را بشناسد.
- ✓ اختلالات چشم: گلوکوم، کاتاراکت و ... را بشناسد.
- ✓ اختلالات گوش: اوتیت، جسم خارجی و ... را بشناسد.

✓ با اختلالات پوست: ضایعات پوستی، درماتیت، آکنه، عفونت‌ها و آلودگی‌های پوستی آشنا باشد.

✓ با بیماری‌های عفونی شایع: سل، وبا، مالاریا، کزاز، تیفوئید، تب مالت و ... آشنا باشد.

رئوس مطالب:

✓ بررسی و تشخیص بیماری‌ها: وضعیت سلامت و بیماری، علائم و نشانه‌ها و..

✓ مکانیسم تروما، علل و علائم اختصاصی

✓ ارزیابی تروما، تروماهای مهم سر، نخاع، قفسه سینه، شکم، اندام‌ها و ...

✓ اختلالات گردش خون: هیپرتانسیون، هیپوتانسیون، ترومبوفلیت، بیماری‌های عروق کرونری، آنژین

صدری و انفارکتوس قلبی (بیماری‌های دریچه‌ای، نارسایی قلب، روماتیسم قلبی، آندوکاردیت عفونی)

✓ آنمی‌ها، اختلالات انعقادی، لوسمی و ...

✓ بیماری‌های بیماری ریوی: انسدادی اختلالات مزمن راه‌های ریوی هوایی فوقانی، برونشیت، آتلکتازی،

پنومونی، آسم و...

✓ بیماری‌های سیستم عصبی: سینکوپ، حوادث عروق مغزی، تشنج و صرع

✓ اختلالات سیستم گوارش: آپاندیسیت، انسداد دستگاه گوارش، سرطان کولون، سرطان معده، هپاتیت،

پریتونیت و....

✓ اختلالات غدد فوق کلیه: دیابت، پرکاری و کم‌کاری تیروئید، پرکاری بخش قشری و مرکزی

✓ شکستگی‌ها: مراقبت از اندام حرکتی گچ گرفته و....

✓ اختلالات سیستم ادراری و تناسلی: گلومرونفریت، نارسایی حاد و مزمن کلیه، بزرگی پروستات، سنگ کلیه،

تروماهای سیستم ادراری تناسلی

✓ اختلالات چشم: گلوکوم، کاتاراکت

✓ اختلالات گوش: اوتیت، جسم خارجی

✓ اختلالات پوست: ضایعات پوستی، درماتیت، آکنه، عفونت‌ها و آلودگی‌های پوستی

✓ بیماری‌های عفونی شایع: سل، وبا، مالاریا، کزاز، تیفوئید، تب مالت و..

عنوان درس: اصول پیشگیری، بهداشت جسمی و تغذیه در صحنه رزم

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش در زمینه پیشگیری و بهداشت جسمی و تغذیه در صحنه رزم

مدت زمان ارائه: ۲۶ ساعت تئوری

اهداف رفتاری:

- ✓ اصول و کلیات بهداشت محیط در شرایط جنگی را توضیح دهد.
- ✓ استفاده از محلول ها و روش های ضد عفونی در شرایط جنگی را بداند.
- ✓ اقدامات پیشگیری و مبارزه با بیماری های واگیردار را توضیح دهد.
- ✓ روش های رفع آلودگی و گند زدایی از محیط را بداند.
- ✓ اولویت های بهداشت محیط در موقعیت های جنگی را توضیح دهد.

رئوس مطالب:

- ✓ کلیات، تعاریف و مفاهیم بهداشت فردی و عمومی
- ✓ راه های انتقال بیماری ها و روش های پیشگیری از آن
- ✓ اصول بهداشت فردی و عمومی
- ✓ بهداشت و تندرستی در دین مبین اسلام
- ✓ آموزش بهداشت و نقش آن در توسعه سلامت
- ✓ نقش و اهمیت غذا و آب در نظامیان
- ✓ بهداشت آب و غذا در شرایط جنگ زمینی: (بیابان، کوهستان و جنگل)
- ✓ چگونگی تأمین آب آشامیدنی و غذای سالم، تصفیه آب
- ✓ تهیه غذا از منابع طبیعی در شرایط اضطرار، شناخت گیاهان خوراکی و سمی
- ✓ مشکلات تغذیه ای و گوارشی در نظامیان
- ✓ کلیات بهداشت فردی، عمومی، حرفه ای و محیط
- ✓ پیشگیری و مبارزه با بیماری های واگیردار

- ✓ پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های غیر واگیردار
- ✓ بهداشت در جنگ و بحران
- ✓ ایمنی طبیعی و اکتسابی، واکسیناسیون علیه بیماری‌های عفونی شایع در نظامیان
- ✓ آشنایی با روش‌های استریلیزاسیون
- ✓ محلول‌ها و روش‌های ضد عفونی و گندزدایی
- ✓ کلیات بهداشت محیط در نظامیان
- ✓ اصول و اولویت‌های بهداشت محیط
- ✓ محلول‌ها و روش‌های ضد عفونی در شرایط جنگی
- ✓ رفع آلودگی و گند زدایی محیط
- ✓ بهداشت محیط و بیماری‌های واگیردار
- ✓ پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های واگیردار
- ✓ اولویت‌های بهداشت محیط در موقعیت‌های جنگی

عنوان درس: سلامت معنوی و بهداشت روانی در نظامیان

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش در زمینه سلامت معنوی و بهداشت روانی در نظامیان

مدت زمان ارائه: ۸ ساعت تئوری

رئوس مطالب:

- ✓ آسیب‌های روانی شایع در نظامیان در هنگام جنگ (PTSD و...) و روش‌های تشخیص آن
- ✓ عملیات روانی در جنگ
- ✓ اثرات استرس در آمادگی نظامی
- ✓ بیماری‌ها و آسیب‌های روانی شایع در شرایط بحران و حوادث غیرمترقبه بهداشت روانی خانواده‌های نظامی
- ✓ علوم رفتاری در طب نظامی
- ✓ روان‌شناسی اسلامی (روش‌های آرامش روانی از دیدگاه اسلام و...)
- ✓ روش‌های افزایش روحیه، انگیزش و مقابله با احساسات و استرس در نظامیان
- ✓ کمک‌های روانی: کمک‌های روان‌شناختی اولیه خانواده، روان‌شناختی، مهارت‌های تاب‌آوری، حمایت‌های

روانی

عنوان درس: مدیریت بهداری در رزم، اصول و فنون پزشکیاری

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش در زمینه مدیریت بهداری در رزم و آشنایی فراگیران با مفاهیم اساسی و مرتبط با ارائه خدمات به مجروحین و مصدومین جنگی در چار چوب فرآیند پرستاری و کسب توانایی لازم به منظور اجرای روش های بالینی.

مدت زمان ارائه: ۳۲ ساعت تئوری

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

- ✓ مفهوم سلامتی و بیماری را توضیح دهد.
- ✓ روش های دارویی و غیر دارویی تسکین درد را بداند.
- ✓ روش های باز نگهداشتن راههای تنفسی را توضیح دهد.
- ✓ روش های مختلف جلوگیری از خونریزی را بداند.
- ✓ اقدامات اورژانسی در ترومای جنگی را توضیح دهد.
- ✓ روش های انتقال و جابجایی مجروح را شرح دهد.
- ✓ روش های کنترل و ثبت علائم حیاتی را توضیح دهد.

رئوس مطالب:

- ✓ آشنایی با مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در رزم
- ✓ آشنایی با مدیریت و سازمان دهی تیم های امدادی – درمانی در جنگ و حوا
- ✓ آشنایی با مدیریت طب نظامی و مصدومین انبوه در جنگ و بحران
- ✓ آشنایی با مدیریت تریاژ مجروحین
- ✓ آشنایی با مدیریت اورژانس در محیط های نظامی و بحران
- ✓ آشنایی با مدیریت بیمارستان صحرایی
- ✓ آشنایی با مدیریت امور دارویی

- ✓ آشنایی با مدیریت تجهیزات پزشکی و بانک خون در شرایط جنگ و بحران
- ✓ آشنایی با مدیریت امور نقل و انتقال مجروحین
- ✓ آشنایی با مدیریت بخش اورژانس
- ✓ آشنایی با اصول و ضوابط پدافند غیرعامل
- ✓ تعریف پزشکیاری عملیاتی
- ✓ مفهوم سلامت و تعریف آن، طیف سلامت و بیماری
- ✓ مفهوم درد و تسکین آن
- ✓ باز نگه داشتن راههای تنفسی
- ✓ نیاز به اکسیژن و اکسیژن درمانی
- ✓ علایم حیاتی و ثبت آن
- ✓ انتقال و جابجایی مجروح
- ✓ اقدامات اورژانسی در ترومای جنگی
- ✓ روش های مختلف جلوگیری از خونریزی
- ✓ پیشگیری و کنترل عفونت
- ✓ ثابت سازی و بی حرکت نمودن شکستگی ها
- ✓ رگ گیری و سرم درمانی

عنوان درس: داروشناسی عمومی

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش در زمینه داروشناسی عمومی

مدت زمان ارائه: ۸ ساعت تئوری

رئوس مطالب:

- ✓ کلیات داروشناسی
- ✓ اشکال دارویی و نحوه اثر آنها
- ✓ داروهای آنتی بیوتیک
- ✓ داروهای ضد درد داروهای ضدالتهاب و ضد تب
- ✓ داروهای مورد استفاده در گزیدگی ها
- ✓ داروهای مورد استفاده در سوختگی ها
- ✓ سرمه ای تزریقی
- ✓ داروهای مورد نیاز در کیف کمک های اولیه
- ✓ داروهای آنتی هیستامین
- ✓ آشنایی اختلالات کلی گوارشی با داروهای مورد استفاده شایع قلبی ریوی، دیابت، اعصاب و روان
- ✓ طب سنتی: آشنایی با داروهای گیاهی و حیوانی
- ✓ نحوه استفاده از داروها، عوارض و مسمومیت های دارویی و کنترل تاریخ انقضا

عنوان درس: تزریقات و رگ‌گیری

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش در زمینه تزریقات و رگ‌گیری

مدت زمان ارائه: ۱۷ ساعت عملی

رئوس مطالب:

- ✓ کلیات تزریق و راه‌های تزریق دارو
- ✓ تزریق زیرجلدی و تزریق داخل جلدی
- ✓ تزریق عضلانی
- ✓ تزریق وریدی
- ✓ تزریق انواع سرم‌ها و محلول‌های تزریق
- ✓ تزریق خون و فرآورده‌های خونی

عنوان درس: اصول بهداشت محیط در صحنه رزم

هدف کلی:

کسب دانش، نگرش و مهارت فراگیران در زمینه اقدامات و ارتقاء بهداشت محیط در موقعیت های جنگی

مدت زمان ارائه: ۸ ساعت

اهداف رفتاری:

- ✓ فراگیر در پایان دوره قادر خواهد بود:
- ✓ اصول و کلیات بهداشت محیط در شرایط جنگی را توضیح دهد.
- ✓ استفاده از محلول ها و روش های ضد عفونی در شرایط جنگی را بداند.
- ✓ اقدامات پیشگیری و مبارزه با بیماری های واگیردار را توضیح دهد.
- ✓ روش های رفع آلودگی و گند زدایی از محیط را بداند.
- ✓ اولویت های بهداشت محیط در موقعیت های جنگی را توضیح دهد.

رئوس مطالب:

- ✓ کلیات بهداشت محیط در نظامیان
- ✓ اصول و اولویت های بهداشت محیط
- ✓ محلول ها و روش های ضد عفونی در شرایط جنگی
- ✓ رفع آلودگی و گند زدایی محیط
- ✓ بهداشت محیط و بیماری های واگیردار
- ✓ پیشگیری و مبارزه با بیماری های واگیردار
- ✓ اولویت های بهداشت محیط در موقعیت های جنگ

عنوان درس: کارآموزی

هدف کلی:

آشنایی فراگیران با مهارت‌های عملی متناسب با دروس ارائه شده

مدت زمان ارائه: ۱۷ ساعت عملی

اهداف رفتاری:

پس از پایان دوره فراگیر قادر خواهد بود:

کارآموزی در:

✓ درمانگاه: تزریقات، آتل‌بندی و..

✓ بخش اورژانس: تریاژ، تروما، احیا، پانسمان و ...

✓ بخش چشم: اورژانس‌های چشم، گوش و حلق و بینی و..

✓ بخش جراحی / ارتوپدی: مراقبت در رابطه با زخم‌ها و شکستگی‌ها، زخم سوختگی، ترانسفوزیون خون و..

✓ بخش داخلی: مسمومیت‌ها، بیماری‌های عفونی، گرم‌زدگی و سرمازدگی